

Rekomendacje
Rady ds. Monitorowania Wdrażania Reformy Oświaty im. Komisji Edukacji Narodowej
w sprawie poprawienia efektywności przekazywania informacji o reformie
środowiskom szkolnym

W ostatnich miesiącach Rada ds. Monitorowania Wdrażania Reformy Oświaty otrzymała sygnały świadczące o niewystarczającym zaangażowaniu się niektórych środowisk szkolnych, w tym nauczycieli i dyrektorów placówek oświatowych w przygotowania do wdrażania reformy. Chociaż IBE PIB dokłada wszelkich starań, aby reforma była wynikiem dialogu społecznego, szeroko konsultuje wszystkie propozycje i prowadzi działania informacyjne, nie wszystkie środowiska szkolne absorbują te informacje i angażują się bezpośrednio we wspólne działania.

Zdaniem Rady nie wynika to z negatywnej merytorycznej oceny reformy, lecz z przeciążenia, zmęczenia i poczucia braku wpływu na zmiany, co tworzy automatyczną blokadę hamującą przyswajanie nowych informacji i wzmacnia niechęć do wszelkich zmian. Sytuację tę powoduje niekiedy brak jasnej informacji na temat reformy oraz duża skala planowanych zmian.

W celu poprawienia sytuacji Rada rekomenduje przeprowadzenie dodatkowej akcji informacyjnej, mającej na celu budowanie pozytywnej atmosfery wokół reformy, eksponującej niezaprzeczalne pozytywne efekty zmian, zachęcającej do zaangażowania się w jej analizowanie i realizację wszystkie środowiska edukacyjne.

Informacje powinny być skierowane nie tylko do dyrektorów szkół i nauczycieli, ale również do uczniów i rodziców, którzy również powinni być świadomi zmian, jakie czekają ich w szkole.

Rada rekomenduje:

A. Skierowanie imiennego, osobistego listu do dyrektorów szkół jako jednego z głównych narzędzi komunikacyjnych towarzyszących reformie.

List do dyrektorów szkół powinien:

- zawierać zwięzłe i jasne informacje o reformie – jej głównych celach, logice zmian oraz spodziewanych efektach dla szkoły i uczniów;
- wyraźnie doceniać rolę dyrektorów jako liderów procesu wdrażania, podkreślając ich doświadczenie, kompetencje i wpływ na powodzenie reformy;
- podkreślać, że reforma jest projektowana i wdrażana z uwzględnieniem realiów pracy szkoły, a nie w oderwaniu od codziennych wyzwań;
- wskazać dyrektorowi, jakie jest wsparcie systemowe i gdzie on i jego grono pedagogiczne mogą znaleźć dodatkowe informacje i pomoc.

Uzasadnienie

Dyrektorzy pełnią rolę kluczowych liderów zmiany – to oni przekładają założenia reformy na praktykę szkolną, kształtują postawy nauczycieli i decydują o tempie oraz jakości wdrażania nowych rozwiązań. Bezpośredni list, adresowany imiennie wzmacnia poczucie partnerskiego traktowania, odpowiedzialności i sprawczości, a jednocześnie odróżnia komunikację systemową od anonimowych, masowych przekazów, które często spotykają się z rezerwą lub obojętnością. Taki list pełni przede wszystkim funkcję relacyjną i perswazyjną – buduje poczucie zauważenia i szacunku, co jest warunkiem otwartości na zmianę.

B. Przesłanie dwu-trzystronicowego materiału informacyjnego dla rodziców zawierającego odwołania do odpowiednich działów na stronie Ministerstwa Edukacji Narodowej
<https://reforma26.men.gov.pl/>

Jeśli zależy nam na pozyskaniu zrozumienia i wsparcia rodziców, to muszą oni "poczuć", że na reformie zyska ich dziecko, dlatego informacja przygotowana dla rodziców powinna wskazywać korzyści dla dzieci, uczennic i uczniów wynikające ze zmian.

W treści informacji oprócz listy korzyści powinny znaleźć się krótkie omówienia:

- kluczowych założeń reformy;
- zmian w praktyce funkcjonowania szkoły;
- oraz odpowiedzi na najczęstsze wątpliwości i obawy.

Uzasadnienie

Napisany prostym językiem materiał informacyjny dla rodziców w formie plakatu mógłby także zawierać skierowany do nich list, podkreślający rolę i znaczenie wsparcia środowiska domowego dla proponowanych zmian. Taki plakat/infografika może być umieszczony w widocznym miejscu w szkole lub w placówce. Na plakacie można również umieścić Kod QR z przekierowaniem do dodatkowych, szczegółowych informacji.

Bezpośredni, personalny charakter przekazu powinien być traktowany nie jako dodatek, lecz jako kluczowy element zwiększający akceptację i skuteczność reformy na poziomie szkoły i domu.

Krótką formą sprzyja odbiorowi w sytuacji nadmiaru obowiązków i ograniczonego czasu, a jednocześnie wzmacnia spójność przekazu. Ma także szczególne znaczenie dla osób, które nie są specjalistami w dziedzinie wychowania i kształcenia.

C. Rozważenie przygotowania odrębnego listu/apelu do nauczycieli uwzględniającego problem wypalenia zawodowego nauczycieli

Imienny list/materiał stanowią formę komunikacji, która:

- przełamuje dystans instytucjonalny;
- sygnalizuje realne zainteresowanie perspektywą nauczycieli;
- zwiększa gotowość do dialogu, nawet przy początkowym sceptycyzmie;
- ułatwia zrozumienie zmian i wdrożenie ich tak, by dawały trwałe efekty przez funkcjonowanie w codziennej praktyce.

Właśnie dla odbiorców zmęczonych kolejnymi zmianami taki osobisty, spokojny i doceniający ton może być warunkiem podjęcia refleksji nad reformą i jej sensownością;

Uzasadnienie

Istotnym elementem listu do nauczycieli powinno być poruszenie wprost problemu wypalenia zawodowego, które stanowi jedną z głównych barier w recepcji reformy. W tym kontekście ważne byłoby podkreślenie, że reforma nie ignoruje dobrostanu nauczycieli oraz wskazanie konkretnych elementów zmian, które w dłuższej perspektywie mogą ograniczyć przeciążenie lub biurokratyczne obowiązki.

Takie podejście zwiększa szansę dotarcia zwłaszcza do tych nauczycieli, którzy są negatywnie nastawieni do reformy z powodu wypalenia, a nie z powodów ideowych.

D. Przygotowanie informacji o reformie dla uczniów

Informacja powinna mieć formę najbardziej przyswajalną przez młode pokolenie w postaci plakatu, bloga, krótkich 2-3-minutowych filmów:

- a. eksponujących pozytywne dla młodego pokolenia zmiany: zwiększenie sprawczości, poszanowanie najważniejszych wartości, pracę metodą projektów i realizację doświadczeń edukacyjnych – jest to oczekiwaniem uczniów i spełnieniem również ich postulatów;
- b. wskazujących, jak zmiany mogą pomóc im w codziennym życiu po ukończeniu edukacji formalnej;
- c. zachęcających do włączania się w dyskusje społeczne na temat reformy;
- d. zachęcających do podejmowania roli ambasadorów zmian.

Uzasadnienie

Rada uważa, że ukierunkowanie szkoły na zwiększenie sprawczości, poszanowanie najważniejszych wartości, pracę metodą projektów i realizację doświadczeń edukacyjnych jest oczekiwaniem uczniów, a także spełnieniem ich postulatów. Młode pokolenie może stać się najlepszym i najbardziej skutecznym ambasadorem zmian proponowanych w Reformie24.

Uwaga:

Należy rozważyć, czy listy i materiał informacyjny powinny być przesłane w jednym pakiecie, czy list do dyrektora (i ewentualnie) nauczycieli nie powinien znaleźć się w odrębnej kopercie z nazwiskiem osoby kierującej daną placówką. Przygotowany materiał warto dać do przeczytania grupie fokusowej. Listy i materiały powinny dotrzeć do wymienionych środowisk dwa razy: na początku czerwca 2026 roku oraz w tygodniu sierpnia poprzedzającym posiedzenia rad pedagogicznych. Aktualne adresy i nazwiska dyrektorów placówek powinny przygotować kuratoria. One też mogą wziąć udział w dalszej dystrybucji materiałów.

Przewodnicząca Rady
prof. UMK, dr Anna Beata Kwiatkowska